

NOAH - Friends of the Earth Denmark

27.6.2016

Miljøbevægelsen NOAH
Friends of the Earth Denmark
Nørrebrogade 39, 1
2200 København N
Tlf. 35 36 12 12
noah@noah.dk
www.noah.dk

NOAHs svar på “Offentlig høring af Udkast til SBP-risikovurdering for Danmark”

Tak for muligheden for at kommentere på SBP-risikovurderingen.

Vi vil understrege, at NOAH ikke er interesseret i forhold til at sikre såkaldt “bæredygtig biomasse” til den danske energisektor. Vi er ikke tilhængere af fortsat udnyttelse af biomasse i stor skala i kraftvarme- sektoren, og vi har ikke tiltro til at certificeringsordninger kan modvirke den overudnyttelse af klodens overflade, som bioenergi i stor skala bidrager til – ikke mindst set i lyset af den øgede globale efterspørgsel på biomasse til andre formål, som kan forventes i fremtiden.

Generelle kommentarer

I skriver at SBP-certificering handler om at sikre biomassens ansvarlige oprindelse. Men er det ansvarligt at den øgede biomasse, som Danmark forbruger, direkte eller indirekte bygger på inddragelse af naturområder andre steder i verden? Det lyder umiddelbart godt, at man vil passe på de danske skove ved udnyttelse af biomasse, men SPB-certificering, FSC- og PEFC-certificering italesætter samtidig anvendelse af biomasse som bæredygtig – og det er problematisk. Hvis man kigger helhedsorienteret på forbruget af biomasse i et globalt perspektiv, er det ikke bæredygtigt. Det er derfor misvisende at kalde biomasse til bioenergi for bæredygtig, da øget forbrug af biomasse til bioenergi i Danmark medfører behov for øget forbrug af importeret biomasse til andre ting og dermed øget inddragelse af land andre steder i verden.

Det er en kendt sag, at størstedelen af den såkaldte vedvarende energi i Danmark kommer fra biomasse – og at andelen af importeret bioenergi vokser. Så længe den danske energisektor øger forbruget af biomasse – og vi ellers ikke nedsætter vores forbrug af træ til andre formål – er der endvidere den sammenhæng, at en øget produktion af biomasse til energi i Danmark ofte vil føre til øget import af andre træbaserede produkter. Forbruget af biomasse til energi bidrager altså til, at den samlede globale efterspørgsel på biomasse stiger på globalt plan – det bevirker at naturarealer, der er kulstoflagre inddrages. Dermed er der ikke tale om midlertidig udledning af drivhusgasser, men permanent mindre kulstoflagring af drivhusgasser.

I “Brancheaftalen om sikring af bæredygtig biomasse” står der, at “bæredygtig biomasse udelukkende bidrager med en midlertidig udledning, hvilket minimerer effekten på klimaet.” NOAH er kritisk over for dette hovedargument, da effekten på klimaet er væsentlig og udledning ikke kan være midlertidig. Enten finder udledning sted eller også finder den ikke sted. Faktum er, at afbrænding af biomasse udleder CO₂ nu og her, hvor det netop er nødvendigt at udledningerne nedbringes. Påstanden om at det på længere sigt kan have en gavnlig effekt på klimaet bygger på en antagelse om, at det er i orden at omlægge naturarealer – med de heraf følgende emissioner –

til plantager. Hermed negligeres betydningen de naturlige skove og græssteppers betydning for lokalbefolkningerne og af biodiversiteten. Kun klimaet er i fokus, idet plantagerne ifølge teorien på længere sigt vil genopbygge kulstoflageret og dermed ende som en klimagevinst i kombination med sparede udledninger fra fossil brændsel. Vi er ikke overbeviste om, at klimaargument holder, men selv hvis det gør, så vil vi stille et stort spørgsmålstejn ved, om det er en klode dækket af plantager, vi ønsker at overlade til de kommende generationer.

Helt overordnet er vi således kritiske i forhold til, at I ikke for alvor forholder jer til de indirekte påvirkninger, det har andre steder på kloden, hvis en større del af den biomasse, der produceres i danske skove anvendes til bioenergi. Det voksende danske forbrug indgår i et voksende globalt forbrug, hvor selve forbrugets størrelse ikke bæredygtigt – og det kan derfor ikke retfærdiggøres at kalde biomasse for bæredygtig.

NOAH har derfor følgende anbefalinger til beslutningstagere

1. at bioenergi eller biomasse til energiproduktion ikke kaldes 'bæredygtig' eller indgår i energisystemerne som en 'vedvarende energikilde'
2. at man laver mål for udfasning af brugen af biomasse frem for at øge den
3. at man i stedet for at investere i at forbruge biomasse satser massivt på indsats, der skaber energieffektivitet og energibesparelser og dermed mindsker Danmarks samlede forbrug
4. at bioenergi ikke tildeles offentlige støttekroner og ikke fritages fra CO₂-afgifter
5. at man øger investeringerne i andre energiformer som f.eks. sol og vind

Specifikke kommentarer i forhold til risikovurderingen

Det er bemærkelsesværdigt, at der tages så let på vurderingen af, om indikator 2.1.3. overholdes. I følge denne indikator skal det sikres at inputmateriale ikke kommer fra områder, der er konverteret til produktionsplantage eller anden anvendelse end skov efter januar 2008". I risikovurderingen skrives: "Eftersom op til 10 % af de områder, der er beskyttet af Skovloven, (selv naturlig løvskov) lovligt kan omlægges til produktion af juletræer eller dyrkning af poppel til fremstilling af inputmateriale, er det sandsynligt, er der er foregået en vis grad af omlægning siden 2008. Der foreligger imidlertid ingen beviser for, at der er foregået væsentlige omlægninger af skovarealer fra naturnær skov til produktionsplantage efter 2008." På baggrund heraf vurderes risikoen at være lav.

Når vi fremhæver dette, er det fordi det er problematisk at et certificeringsfirma ikke udviser større forsigtighed med at konkludere sådan. For det er netop den form for uønsket omlægning til plantagedrift, der i vid udstrækning finder sted i det globale Syd – også på certificerede områder.

Tilsvarende undrer vi os over en række vurderinger, der har med udnyttelsesgraden at gøre, f.eks.: - at der i forhold til indikator 2.2.2 "Inputmateriale sources fra skovområder, hvor skovdriften bevarer eller forbedrer jordbundskvaliteten" uden betænkelighed skrives at "I betragtning af den nuværende praksis, hvor blade/nåle ikke fjernes fra næringsfattige jordbunde, og at det er muligt at tilføre næring for at kompensere for nettotab, konkluderes det, at risikoen for negativ indvirkning på skovenes næringsbalance i forbindelse med udvinding af biomasse er Lav."

Vores kommentar: Det forekommer ikke sandsynligt at den nuværende praksis nødvendigvis vil fortsætte i en tid, hvor efterspørgslen på biomasse til energi vokser.

- at der forhold til indikator 2.2.5 "Udtag af 'GROT' ('residues') sker med minimal negativ påvirkning af økosystemet" skrives, at "GROT (grene og toppe) bliver fjernet i forbindelse med udtynding og udvinding af tømmer som en integreret del af hugstaktiviteter. Det er almindelig praksis at fjerne GROT efter fældningsaktivitet, enten til produktion af inputmateriale til biomasse eller til brænde. Det vurderes ikke, at den øgede påvirkning, der er forbundet med brugen af GROT som inputmateriale til biomasse, medfører nogen risiko for at skade økosystemerne".

Vores kommentar: At det er almindelig praksis giver ingen sikkerhed for at det (fortsat) vil være uproblematisk i en tid, hvor efterspørgslen på biomasse til energi vokser.

- at der i forhold til indikator 2.3.1 "Analyser viser at hugst af inputmateriale ikke overstiger den langsigtede produktionskapacitet i skoven, undgår væsentlige negative effekter på skovproduktiviteten og sikrer langsigtet økonomisk bæredygtighed. Hugstrater retfærdiggøres ved bevoksnings- og tilvækstdata." skrives, at "Ifølge "Skove og plantager 2014" er der sket en nettotilvækst af både skovområde og stående vedmasse i den undersøgte periode (2010-2014). Det anslås, at der i løbet af perioden er sket en gennemsnitlig nettotilvækst i den stående vedmasse på 2,9 mio. m³ pr. år. Med en årlig høst på 4,8 mio. m³ giver dette en samlet tilvækst på 7,7 mio. m³ pr. år. På baggrund af ovenstående oplysninger vurderes risikoen for denne Indikator til at være Lav."

Vores kommentar: Her tages så vidt vi kan se kun hensyn til den samlede vedmasse og ikke det individuelle skovareal, hvor der kan forventes en gradvis nedslidning af muldlaget i takt med at en større del af f.eks. toppe og grene fjernes.

Vi noterer os, at det er et certificeringsfirma, der i risikovurderingen står for vurderingen af om certificeringsordningerne (især FSC og PEFC) fungerer efter hensigten og overholdes. Det afspejler sig i risikovurderingen på den måde, at det tages for givet, at på de områder, der er dækket af disse ordninger, er der ingen problemer (jfr. afsnit tilknyttet indikatorerne 1.1.1, 2.1.1, 2.1.2, 2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4 og 2.2.8).

Vi noterer os desuden, at udkastet er udarbejdet af et privat konsulent- og certificeringsfirma (NEPCon) og finansieret af de økonomiske interessenter Dansk Energi, Dansk Fjernvarme, Dansk Skovforening, Skoventreprenørforeningen, De Danske Skovdyrkerforeninger, HedeDanmark og DSHwood. Alle de involverede parter i denne risikovurdering (såvel som i Brancheaftalen om sikring af bæredygtig biomasse) har således økonomiske interesser forbundet med at overbevise borgerne om, at omstillingen af den danske energiproduktion til biomasse kan betegnes som 'bæredygtig'.

Venlig hilsen, på vegne af NOAH,

Natalia Lehrmann og Bente Hessellund Andersen